

Maïke zit in groep 7 en heeft een taalontwikkelingsstoornis (TOS). Dat is na jaren ploeteren en allerlei extra hulp dit voorjaar dankzij een onderzoek eindelijk duidelijk geworden. Maïke hoort bij de 5% mensen met een taalontwikkelingsstoornis. Ze heeft moeite om op het juiste woord te komen en volgt lange gesprekken niet goed. In haar hersenen wordt taal minder goed verwerkt omdat de verbindingen tussen de hersengebieden anders lopen. Daardoor heeft ze moeite met het onthouden en leren van woorden of klanken. Bovendien is ze slecht verstaanbaar en trekt ze zich vanuit haar onzekerheid terug uit het sociale verkeer.

Leren met paarden

Meer en meer kinderen zoals Maïke lopen vast op school. Leuke, sportieve, sociale, creatieve kinderen die te maken krijgen met faalangst, gebrek aan zelfvertrouwen en/of gedragsproblemen. Vaak krijgen ze diagnoses als dyslexie, dyscalculie, ADD, ADHD, hoogbegaafd, hoogsensitief of autistisch. Ondanks extra instructie, bijles en het advies om thuis extra te oefenen blijven de resultaten achter. Deze kinderen worden elke schooldag weer geconfronteerd met hun onvermogen omdat de manier waarop de lesstof wordt aangeboden niet bij hun leerstijl past.

Motivatie

Maïkes ouders mailen me enthousiast wanneer ze in hun zoektocht naar hulp voor hun dochter de mogelijkheid ontdekken om haar met paarden te leren spellen en rekenen. Maïke komt wat

schuchter mee bij het kennismakings- en intakegesprek, want hoe kunnen paarden haar nu helpen om beter te spellen? Daar kan ze zich niets bij voorstellen. Eenmaal om de praattaafel in de pipowagen die aan de rand van de paddock met paarden staat, ontspant ze meteen en is ze reuze benieuwd naar hoe het precies in elkaar zit. Want zonder dat ze er iets van snapt is ze al enthousiast over de leeromgeving, die zo anders is dan in een praktijkruimte of een leslokaal. Midden in het bos, paarden en her en der wat kinderen die elders op het terrein lekker bezig zijn met hun eigen coachpaard en mensencoach. Aan motivatie ineens geen gebrek bij dit meisje dat normaliter voor geen enkele bijles meer warmloopt. Maïke doet haar uiterste best om zoveel mogelijk haar eigen woordje te doen, maar het valt meteen al op dat ze veel woordvindingsproblemen heeft. Hoe lastig is het toch om wat je denkt niet gemakkelijk te kunnen verwoorden! Maar Maïke zet

door Tanja Stigter

door en weet duidelijk te maken wat ze wil vertellen. Met behulp van de zandbak en de miniatuur Schleichpaarden maakt ze onder mijn begeleiding een opstelling waarin ze zichzelf buiten de groep plaatst, want iedereen snapt het altijd en zij nooit. Zo'n beeld komt meteen binnen. Niet alleen bij mij als coach, maar ook bij de ouders, die er enorm door geraakt zijn. Beelden zeggen zoveel meer dan woorden. Maikes wens? Ze pakt resoluut het paard dat voor haar symbool staat en zet dat met de hoeven stevig in het zand midden in de kudde. Ze wil er ook bij horen en net als de anderen ook kunnen leren.

Hoe werkt het?

Ik leg Maïke in korte zinnen en met veel visuele onderbouwing van de materialen die we gebruiken uit hoe je met paarden kunt werken aan je spelling. In de sessies met het paard zit altijd een vaste opbouw. Elke sessie start met een korte, visuele instructie aan de tafel. De leerstof wordt topdown aangeboden: je krijgt eerst een totaaloverzicht op papier. Vanuit dit totaaloverzicht zoomen we in op de afzonderlijke onderdelen en vertellen we wat we die sessie gaan doen. In de rijbak wordt de topdownkaart nagebouwd met kleurige hindernismaterialen, zodat de spelling- en rekenregels gevisualiseerd worden en het kind er een beeld bij heeft. Na het ophalen en klaarmaken van het paard volgt een warming-up met braingymoefeningen om de linker- en rechterhersenhelft goed met elkaar te laten communiceren. We zijn constant bezig om de hersenverbindingen aan te leggen. Vervolgens bieden we de leerstof in beweging en gevisualiseerd aan, zowel op als naast het paard. Maïke schrijft daarbij de woorden die ze gedictieerd krijgt op een klein bordje en legt uit welke spellingregels ze heeft gebruikt door om zich heen te kijken en de juiste regel aan te wijzen. Hierbij wordt veel kleurondersteuning gebruikt.

Cognitief en sociaal-emotioneel

Leren met paarden betekent dat je altijd bezig bent met een combinatie van cognitieve coaching (het opnemen van de leerstof) en sociaal-emotionele coaching. Daarbij is veel aandacht voor het vergroten van de eigenwaarde, het omgaan met faalangst, rode en groene gedachten (mindset) en handige manieren om jouw leerstijl te vinden. Tijdens de uitgebreide intake en de training besteden we constant aandacht aan de leervoorwaarden. Daarbij gaan we uit van de executieve functies uit *Slim maar...* van Dawson en Guare, zoals van een afstandje naar jezelf en je aanpak kunnen kijken, volhouden van de aandacht, omgaan met emoties, hoe begin je met een taak, hoe organiseer je etc.

Tanja Stigter is integratief kindertherapeut en gespecialiseerd in equine assisted coaching van kinderen met leerproblemen. Vanuit haar eigen ervaring met haar dochter met leerproblemen ontwikkelde ze een methode waarbij kinderen van de basisschool vanaf acht jaar worden gecoacht met paarden. Door de lesstof aan te pakken volgens een visueel/kinesthetische in plaats van een auditieve leerstijl gaan deze kinderen weer met meer plezier naar school.
www.anderslerenmetpaarden.nl

Herhalen is belangrijk om de leerstof te laten beklijven, zeker voor kinderen die niet op de reguliere manier leren. Regelmatig thuis oefenen is belangrijk en een absolute voorwaarde om het traject te laten slagen, omdat er nieuwe hersenverbindingen worden aangelegd. Maïke kreeg dan ook oefenwerk mee om thuis samen met haar ouders te maken om hiaten weg te werken. Zodoende beklijft de leerstof veel beter.

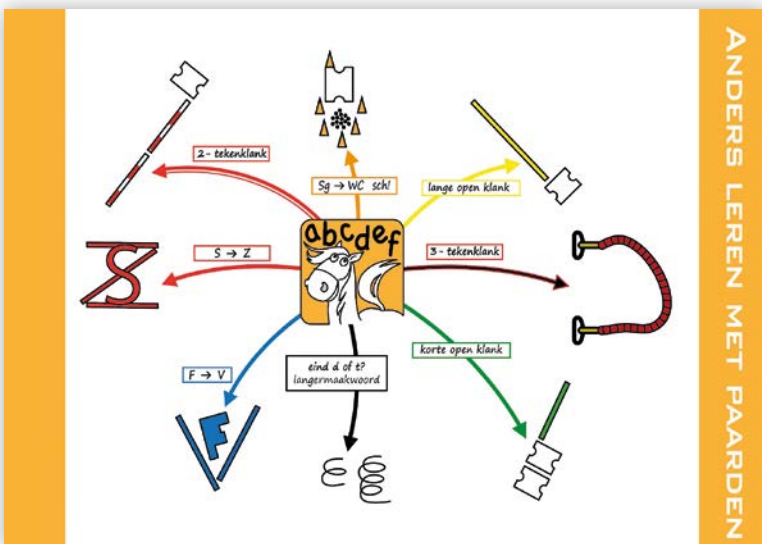
Samenwerking

Maïke is door een logopediepraktijk getest en ik krijg een prachtig helder rapport. Normaliter zijn meerdere hulpverleningstrajecten tegelijkertijd niet aan te raden voor een kind om verwarring door gebruik van andere benamingen en overload te voorkomen – in beide trajecten zit huiswerk omdat herhaling zo van belang is voor de automatisering. Maar in dit geval kunnen we een mooie samenwerking bewerkstelligen omdat de logopedist van dezelfde methode uitgaat als ik: Taal in Blokjes.

Iedere sessie begint met een korte instructie van de nieuwe spellingregel op de topdownkaart en een aantal voorbeeldwoorden die Maïke met de blokjes legt. Die blokjes worden in de vorm van grote gekleurde platen in de rijbak gelegd, waarbij ze op het paard naar de 'blokjes' wordt gereden die ze aanwijst. De methode zelf is met de kleuren en materialen al aansprekend voor kinderen die visueel leren, maar gezeten op het paard worden de hersengebieden die nodig zijn om samen te werken nog eens extra gestimuleerd. Het afwijkende is dat Maïke bij de logopediste altijd moet verwoorden wat ze doet, maar dat ik er juist voor kies om haar naar de betreffende regel te laten wijzen en daarbij hardop voorzeg waar ze naar wijst: lange open klank, dus één klinker/beschermer. Na een paar sessies is dat niet

meer nodig. Maïke heeft het voldoende vaak gehoord waardoor de juiste bewoordingen zijn geïnternaliseerd en ze het zelf automatisch hardop gaat zeggen. In overleg met de ouders neem ik ook contact op met school voor input. De leerkracht weet immers als geen ander hoe het kind vijf dagen in de week op school in zijn vel zit en welke hiaten er zijn. Bij de allerlaatste les – de kijkles – zijn naast haar ouders ook de logopediste en de leerkracht aanwezig. Maïke is het stralende middelpunt.

Waarom paarden?

Uiteraard zijn bomproof paarden met een vergevingsgezind karakter belangrijk. De paarden moeten gewend zijn aan kinderen en hun impulsieve reacties. Het is voor de kinderen dus niet nodig om ervaring met paarden te hebben. Leren met een paard heeft de volgende, unieke eigenschappen:

- Je leert in beweging en interactief (visueel-kinesethetisch) in plaats van stilzittend informatie tot je nemen via met name het gehoor (auditief).
- Door de driedimensionale beweging en de hogere lichaamstemperatuur van het paard communiceren de beide hersenhelften optimaal, zodat de lesstof goed beklijft. Hersengebieden werken beter samen en er worden nieuwe hersenverbindingen aangelegd.
- Het paard zorgt voor evenwicht in het rationele en emotionele brein, het zogenaamde limbische evenwicht.
- Alle zintuigen doen mee tijdens de oefeningen op en naast het paard.
- Een paard oordeelt niet over je, waardoor je je veilig bij het dier voelt. Als ze zich veilig voelen, zijn kinderen beter leerbaar.
- Naast veiligheid gaat het bij een paard ook over andere kwaliteiten, zoals contact maken, duidelijk weten wat je wilt, overtuigend optreden, vertrouwen geven en grenzen aangeven.

- Het paard reageert op hoe je je werkelijk voelt, niet op hoe je je voordeet. Het paard laat in zijn spiegelende gedrag zien of een kind bij een antwoord twijfelt of het zeker weet.
- Omdat paarden zoveel impact hebben, zal de leerervaring minder snel worden vergeten dan in een regulier traject. Leren is een beleving geworden.

Ook op school

In beweging leren kinderen vele malen sneller dan wanneer ze stil moeten zitten. Schoolse instructies doen een beroep op het auditieve geheugen en dat is voor veel kinderen bij wie het leren niet gemakkelijk gaat, dus niet de juiste manier. Wat zou het fijn zijn als het bewegend leren weer meer kon worden teruggebracht in het onderwijs. Dat vergt wel een andere aanpak en meer ruimte, maar met creatieve middelen kan op een schoolplein bijna hetzelfde worden gedaan als bij het leren met het paard in de rijbak. Het paard voegt natuurlijk wel een heel belangrijke dimensie toe, maar komend vanaf het stilzitten aan een eigen tafeltje of een instructietafel is het fysiek inlopen en springen van spellingregels en het gebruik van driedimensionale grote bouwmaterialen op het schoolplein al een geweldige stap voorwaarts.

Taal en meer

Naast woordspelling, werkwoordspelling en lezen met paarden zijn de mogelijkheden op het gebied van rekenen eindeloos: klokkijken, tafels, optellen en aftrekken, breuken, procenten, kommagetallen, maten en gewichten, werkstukken, boekbesprekingen etc. Wetenschappelijk onderbouwd? Nog niet. In de praktijk bewezen? Al een aantal jaren met enthousiaste kinderen en tevreden ouders. Want leren kan gewoon ontzettend leuk zijn! En het hoeft helemaal niet ingewikkeld te zijn, want neem nou Sem, die elke week de paarden moeilijke oefeningen aanleert door ze in stapjes aan te bieden. En dat is precies zijn eigen leerdoel: je mag het in stukjes leren en je hoeft het niet in één keer te kunnen. Het laatste kwartier leest hij het paard voor uit Roald Dahl, waardoor hij zijn AVI-niveau al een aantal niveaus heeft verbeterd. En Maïke? Zij heeft haar spelling en haar zelfvertrouwen flink weten te verbeteren door het werken met de paarden. Binnenkort start ze met de tafels, want die wil ze nu eindelijk ook wel eens goed in haar hoofd krijgen én houden. En op deze manier wil ze nog wel jaren op bijles!

